

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 68

БЕРЕЗЕНЬ • MARZ 2016 • Nr. 6 (2938)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

2016 рік. Собор Святого Юра. Незабаром після відходу до Бога Митрополита Андрея, совети почали кінцевий акт розправи над його Церквою. Саме тут, у Святому Юрі, в її серці. Нині перед собором величається пам'ятник Митрополиту, як згадка не лише про цю велику постать, але і як нагадування про непереможність Церкви. 70 років після псевдособору наступник Андрея, патріарх Святослав, розповів, чому УГКЦ вистояла і куди їй рухатися далі.

ПРО ЛЮДСЬКІ ТА БОЖІ ПЛАНИ

«Церква Ісуса Христа не може бути усунена, навіть якщо хтось дуже цього прагне. За 25 років існування в підпіллі наша Церква піднялася. УГКЦ захистила свою літургійну, богословську й духовну ідентичність і перебуває в союзі з наступником святого Петра на землі, тому що є частиною Вселенської Церкви.»

ПРО ЦЕРКОВНУ ЄДНІСТЬ

«Мова йде про визнання ідентичності спадкоємців Київської Церкви. Такий акт не може, однак, бути одностороннім. Ми також повинні бути визнані, як справжнє Тіло Христове.»

Святослав пригадав, що сьогодні в Україні спадкоємці Київської Церкви діляться на чотири конфесії. На додаток до УГКЦ є ще три православні Церкви. «Ці Церкви однієї і тієї ж традиції, виходять з одного кореня, та немає єдності серед них. Кожен встановлює своїй Церкві еклезиологічну винятковість, а інші – приречені на пекло.»

Тож вихід з цієї ситуації, за його словами, полягає в тому, щоби визнати себе спадкоємцями однієї і тієї ж Церкви, яка є однією, хоч і розділеною: «Коли ми цінуватимемо все хороше, що є в кожній із Церков, і не будемо прагнути когось собі підпорядковувати, тоді й буде започатковано справжнє спілкування.»

Патріарх зазначив, що коли немає взаємного

визнання між Церквами, тоді й немає діалогу: «Ми повинні припинити ображати один одного. Тоді й повстане діалог». Глава Церкви підкреслив, що в останні два роки УГКЦ була піддана жорстким нападам з боку Московського Патріархату: «У спільній декларації папи Франциска і патріарха Кірілла ми нібито отримали право на існування. Однак наша Церква не існує тому, що хтось нам дозволяє це, а тому, що така воля Божа». (З доповіді, виголошеної патріархом Святославом в Люблінському Католицькому Університеті)

Для «ХГ» зладив Андрій Фецин, використано повідомлення Департаменту Інформації УГКЦ

С-на: Володимир Дубас

Великий Піст – це час особливого внутрішнього й зовнішнього вмертвіння і покути. Оскільки ця духовна боротьба триває довгий час, то звичайно буває так, що перші дні чи тижні посту ми практикуємо його ревно й мужньо, але відтак помалу фізично й душевно вичерпуємося, ослаблюємося і знеохочуємося. Свята Церква, знаючи про немичність і нестійкість людської природи, ставить посеред посту перед нашими очима надзвичайно могутню спонуку до витривалості духовної боротьби, якою є святий хрест.

У третю неділю посту, у середпістя, Церква для збадьорення і підкріплення нашого духа наказує по-особливому почитати святий Господній хрест. Звідси й назва цієї неділі – Хрестопоклонна. Святий хрест має пригадати безконечну Божу любов до нас, Христові страждання задля нас і наш обов'язок мужньо нести свій хрест щоденного життя. До всіх нас звертається Ісус Христос: «Коли хто хоче йти за мною, нехай себе зречеться, візьме щодня на себе хрест свій і йде за мною... Хто не несе хреста свого і не йде слідом за мною – не може бути моїм учнем». (о. Юліан Катрій, «Пізнай свій обряд»)

Продовження теми на 2 сторінці

ХГ

МІСІЯ ПОСТІЙНОГО СИНОДУ У ВАТИКАНІ

С-на: «Оссерваторе Романо»

«Ми приїхали підтвердити нашу єдність зі Святішим Отцем та попросити його в Рік Божого Милосердя допомогти людям, які страждають в Україні», – повідомив патріарх Святослав після зустрічі Постійного Синоду УГКЦ зі Святішим Отцем у Ватикані. «Папа нас почув», – наголосив він.

Напередодні 70-их роковин львівського псевдособору Глава УГКЦ і члени Постійного Синоду приїхали до Риму, щоб зустрітись зі Святішим Отцем Франциском.

Продовження на 4 стор. ▶

19 березня 1931 року в Донецьку (тоді Сталіно) народилася Емма Андієвська. Нині вона відома як українська письменниця, поетка та малярка, яка створила власний світ поетичних та художніх образів. Авторка належить до важливих представників модернізму в українській літературі другої половини ХХ ст. Більшу частину свого життя п. Андієвська провела поза Україною, проживаючи в Мюнхені та Нью-Йорку. На сторінці 7 увазі Читачів розмова з Соленізантикою, записана 2013 року. Бажаємо п. Еммі многих та благих літ!

ПРО ХРЕСТОПОКЛОННУ НЕДІЛЮ

XII ст., хрест, знайдений 1881 р. під час ремонту Троїцької надбрамної церкви Києво-Печерського монастиря

По справедливості за злочин карають, як воно буває у людському суспільстві. Але це не є у природі Божій. Боже є милувати і спасати. І так у хресті ми бачимо любов Божу до нас грішних. Тому святий Золотоустий називає хрест празником і духовним торжеством. Він став для нас причиною безчисленних благ. Він вивів нас з незнання, просвітив тих, що сиділи у темряві. Хрест примирив нас з нашим Богом. Ті, що колись були ворогами, тепер стали друзями (Еф. 2, 13). Ось розбійник, який чинив злочини в своєму житті і тим засудив себе на кару смерті, від якого відмовилося суспільство, отримав помилування від Бога через слова: «Пом'яни мене Господи, коли прийдеш у царстві Твоєму» (Лк. 23, 42).

Покаяння цього розбійника відкрило йому рай. Він, що не ходив з Христом, не бачив чудес, які Господь чинив, не отримував влади над душами, так як апостоли, не був учасником Тайної Вечері, – виявив велику мудрість. Хоч бачив своїми очима велику зневагу, натовп вояків, які

Третя неділя Великого Посту називається Хрестопоклонною Неділею. В цей день Церква виставляє нам до почитання Господній Хрест, щоб пригадати ціль нашого посту: заглиблення в себе через сугубу молитву. Молитва 9-го часу – «Посеред двох розбійників присудом праведним стався Хрест Твій, Господи: одного за тяжкий глум привів до пекла, а другого звільнив від гріхів і привів до пізнання богословія. Христе, Боже, Слава Тобі!» – відкриває нам чим є Хрест Господній для кожного з нас, і для цілого світу. Хрест являє нам правду про нас і наше життя. У ньому ми бачимо велику любов Божу до Свого створіння. І сама подія смерті Господа нашого Ісуса Христа, яка описана в Євангелії, показує нам, що Христос висить між двома розбійниками. Ці розбійники – то наш людський рід, бо всі ми відступники від Бога і всі потребуємо спасення. І ось правдиве мірило являється якраз у тому, що ми згрішили, а Він прийшов спасти.

сміялись і казали, якщо Ти – Син Божий, зійди з хреста. Він у Христі побачив Спасителя, бо пізнав своє зло, в якому він був, зло як відхід від Бога, яке зруйнувало його, знищило його життя, принесло йому смерть. Але у своєму серці він пізнав Божу теплоту в Ісусі Христі і любов Творця, бо стояв віч-на-віч перед Богом не оправдовуючи, але осуджуючи себе, і за це отримав оправдання від Бога. Не так, як інший розбійник, який хотів оправдати себе сам, не погоджуючись зі своїм покаранням, і тим засудив себе, бо казав: «Коли Ти – Син Божий, то спаси Себе й нас». І той через зневагу зійшов в ад, а цей через мудрість увійшов у рай.

Застановимося над цією подією і подумаймо, що ні один цар, як говорить Золотоустий, ніколи не згодився б посадити разом з собою розбійника або якого-небудь іншого раба і ввести його таким способом в місто. А Христос це вчинив, і входячи в Небесний Єрусалим, вводить з собою розбійника... Він зробив його гідним райського блаженства.

Ще у старозавітніх прообразах Господь являв животоворящу силу хреста. І всяка благодать, яка дарувалася вибраному народу, була дана завдяки хресній жертві. «...У Христі, Його жертві, ми маємо спасення, і все, що було до Його приходу, ми пізнаємо як приготування до цього приходу. Нехай ніхто не відриває від Христа того, що було давно, нехай ніхто не думає, що будь-хто з живих міг тоді спастись без Христа» (Іван Золотоустий, т. XIII, с. 927).

Хрест виявляє «мудрість» цього світу, яка проявляється як відірвання від Бога, як незнання свого Творця. Св. Письмо ще у Старому Завіті говорить так про цю «мудрість». «Справді дурні з природи всі ті люди, які не пізнали Бога, які через видимі блага не змогли пізнати Суцього, і, розважаючи над творами, не дійшли до впізнання Майстра... Бо з величі та краси створіння і через уподібнення можна дійти до пізнання Творця їх... Бо якщо вони змогли стільки знати, щоб спромоглись досліджувати світ, то чому раніше не знайшли Володаря його?»

(Мудр. 13, 1, 5, 9).

Подія на Голготі не є подією, що обмежується тільки тими людьми, які були там, коли розпинали Спасителя. Вона в повноті показує духовний стан людства як відірвання від Бога та усякого добра і правди. Подивімся, що на Хресті висить праведник, про якого говорить Пилат: «Я не знаходжу в Ньому вини», але, вмивши руки, віддає Його розлюченому натовпові. Хрест відкриває, що правда у цьому світі є небажана, бо вона виявляє гріх світу. Тому і є болючою до сприйняття не тільки могутнім цього світу, що топляться у своїх беззаконнях, але навіть і прості люди відвернулись від неї. Бо ті, що вигукували «Осанна!», за короткий час кричали: «Розпни!». Правда у цьому світі не просто є небажана, вона є переслідувана, її ненавидять. Бо вона виявляє таємні сторони життя людини і вимагає його зміни. Правда говорить, що любов цього світу є ворожнечею проти Бога і тому кожен, хто хоче ввійти в життя вічне, має полюбити правду,

має взяти свій хрест, як каже Господь: «Коли хто хоче йти за Мною, нехай зречеться себе, візьме свій хрест і йде за Мною». Бо взяти хрест, це не значить, що ми маємо тільки терпеливо переносити різні прикrostі життя. Це є постійна боротьба з собою за утвердження істини в своєму житті. Бо кожна подія нашого життя ставить нас перед вибором, і ми стаємо вершителями, владиками своїх діл. Подібно як Пилат, ми стаємо судьями і вибираємо добро або зло, совість – голос Божий – або голос цього світу. Коли відкидаємо добро, стаємо тоді його ворогами, щоб не сказати – розпинателями. Бо кожен, хто пізнав благого Господа і Його Святу волю і йде проти неї (волі Божої) – він не просто чинить зло, але, як говорить апостол Павло, ті, які скуштували доброго Божого слова і сил майбутнього віку, та й відпали... знову у собі розпинають Сина Божого...» (Єв. 6, 5–6). Стають другими пилатами, вошами, юрбою, яка кричить: «Розпни!». Але, щоби нам, улюбленим, уникнути цієї нерозумної участі злих людей, згадаймо собі ще раз розбійника, який покався, візьмим собі його за вчителя, наслідуймо його у покаянні, у виборі добра і Правди, Яка ради нас висить на хресті. Полюбим Животоворящий Хрест Господній, через який станемо причасниками Божественного життя, яким нас обдаровує Спаситель. Бо Йому слава належить з Отцем і Святим Духом, нині і повсякчас, і навіки віків. Амінь.

о. Ілля (Мамчак),
Лавра – Унів – Львів

ХТ

СВЯТЕ ПИСЬМО ПРО ХАБАР

«Дарунків не братимеш; дарунок бо засліплює видючих і викривляє справи справедливих» (Вих. 23, 8)

Проблема корупції не нова для сучасного суспільства, але по-особливому гостро відчувається саме сьогодні. Вже стало «традицією» в наш час вирішувати свої справи за допомогою хабаря. Фраза «дати на лапу» зовсім не ріже вухо сучасної людини. Пухлина хабарництва пустила метастази по всьому тілу нашого суспільства. І як каже пророк Захарія, вже стало нормою для нас, коли «[...] князь вимагає, суддя чинить розправу за хабар, вельможа виявляє свої забаганки, правдою крутить» (7, 3).

Але чи це добре? Як ди-

виться Господь на такий стан речей в суспільстві? Як Він дивиться на тих осіб, які дають та приймають хабарі, а в неділю йдуть до храму, натягуючи маску побожності? Звичайно ж, виникає законмірне питання: Як повинен ставитися християнин до цієї вади в стосунках людей?

Де, як не у Святому Письмі потрібно шукати відповіді на ці питання?

У Біблії, в книзі Виходу (23, 8), читаємо наполегливий заклик не піддаватися спокусі наживи і не приймати «дарунків» за «правильне»

рішення. Богонатхненний автор застерігає людину, що «подарунок», даний їй з метою отримання корисного для когось рішення, засліплює її, відбирає у неї здоровий глузд, об'єктивне сприйняття ситуації, викривлює поняття справедливості, змушує торгувати правдою.

Відтак пророк Ісаїя дуже гостро критикує хабарництво словами: «Горе тим, що зло добром звать, а добро – злом; що з п'їтьми роблять світло, а зо світла – п'їтьму; що гірке роблять солодким, а солодке гірким; [...] що за гостинець роблять винного

правим, а правому відмовляють його права» (5, 20; 23). Таким чином стає зрозумілим, що хабарники осуджуються Господом через слово Його пророка. А саме явище хабарництва трактується як підміна понять: зло починають називати добром і несправедливість – справедливістю.

У книзі Приповідок також читаємо негативну репліку в бік пороку корупції: «Безбожний таємно бере хабара, щоб зігнути путі правосуддя» (17, 23). Таким чином ще раз підтверджується той факт, що корупція – це злочин проти справедливості.

Якщо ми так легко чинимо його по відношенню до ближнього, то де ж гарантія, що хтось не зробить подібного з нами?

Всі ми енергійно, з ентузіазмом і з яскраво вираженим негативізмом критикуємо владу, закидаючи їй нечисті фінансові операції, хабарництво, продаж і купівлю посад і законів. Ми критикуємо лікарів, викладачів, правоохоронців... Цей список можна продовжувати до безкінечності. Звичайно наша критика є небезпідставною, але чи до кінця об'єктивною?

Продовження на 3 стор. ►

СВЯТЕ ПИСЬМО ПРО ХАБАР

▼ Продовження. Початок на 2 стор.

Найперше потрібно подивитися на себе. Чи я на тому місці, де мене покликав Господь, поводжуся чесно і є зразком моральності? Чи не звернені до мене слова Господа, сказані вустами пророка Єзекиїла: «У тебе беруть підкуп, щоб проливати кров; ти береш лихву й відсотки, ти обдираєш твого ближнього насильно, мене ж ти забув – слово Господа Бога» (22, 12)? Чи дозволяють мені мої переконання брати чи давати хабарі? Ось де причина.

Критикувати когось легко, а критично поглянути на себе і відмовитися від участі в поширенні гріха – не дуже, але можливо!!! В наш час, людей, які в своєму повсякденному житті не йдуть на компроміс зі своєю совістю і зі злом можна назвати героями. Вони не хочуть мати спільної частки з Юдою, який спокусився на гроші, отримав хабар від первосвящеників і зрадив Христа (Мр. 14, 10–11). Вони знаходяться в опозиції до тієї неморальної системи,

яка запанувала в нашому суспільстві і претендує на те, щоб називатися нормальною.

Таким чином стає зрозумілим, що корупція – це насамперед моральна проблема, адже ніхто нікого не змушує брати чи давати хабарі, людина сама робить вибір і не завжди на користь добра. Але Господь попереджає нас: «Гляди, сьогодні я появив перед тобою життя й добро, смерть і лихо!» (Бут 30, 15). «Вибирай життя, щоб жити на світі тобі і твоєму потомству, любивши Господа, Бога твого, слухавшись його голосу та прихилившись до нього; в тому бо полягає твоє життя й твоє довголіття [...]» (Бут. 30, 19–20).

Давати чи не давати хабарі – вирішувати тобі, але якщо для тебе ще залишаються в цьому світі хоча б якісь авторитети (Святе Письмо, Церква) чи, принаймні, ти поважаєш себе, то вартує стати на бік добра, щоб в твою адресу не прозвучали слова Господа нашого Ісуса Христа: «[...] Геть від мене всі ви, що чините неправду!» (Лк. 13, 27б).

Ієрей Тарас Остафій, з інтернетсторінки парафії свв. Сергія і Ваха в Римі

УВ'ЯЗНЕНІ, ЗАКАТОВАНІ, УБИТІ, АЛЕ НЕ ЗАБУТІ

З нагоди 70-х роковин львівського псевдособору, складаючи побажання благословення для всієї УГКЦ, голова Німецької Єпископської Конференції кардинал Райнгард Маркс нагадав про вірність УГКЦ Апостольському Престолу в советський період. У листі до глави УГКЦ, Блаженнішого Святослава, кардинал Маркс, зокрема, написав: «Тоді Українська Греко-Католицька Церква в Україні, не в останню чергу через її вірність Святому Престолу, була примушена сталінським режимом на довгі десятиліття до підпілля. Вселенська Церква багато завдячує УГКЦ за її свідоцтво, складене в часах комунізму. Численні ув'язнені, закатовані та вбиті не є забуті. Їхня вірність Євангелію є для нас стимулом та заохоченням». (з повідомлення Німецької Єпископської Конференції)

ЗВЕРНЕННЯ ПОРОШЕНКА

Президент України П. Порошенко оприлюднив звернення до УГКЦ у зв'язку з 70-ми роковинами львівського псевдособору. Серед іншого він написав: «Тоталітарна імперія не могла змиритися з існуванням духовної спільноти, що століттями формувала та зберігала українську національну ідентичність і водночас відкривала для українців контакти зі світом. Подвижництво Церкви зміцнило націю, допомогло їй у ХХ столітті заявити про своє право на власну державність і вести героїчну визвольну боротьбу, що не припинялася аж до проголошення незалежності. Заборонена, вона діяла у підпіллі, виховавши нові покоління справжніх християн і українських патріотів. Історія УГКЦ у другій половині ХХ століття – це історія мужньої витривалості та героїчного спротиву, незламності духу і непохитної віри у перемогу добра над злом». (Департамент Інформації УГКЦ)

ПОРОШЕНКО І ВАРФОЛОМІЙ ПРО ЦЕРКВУ-МАТІР

Під час візиту до Стамбула президент України апелював до вселенського патріарха Варфоломія I як до предстоятеля Церкви-Матері: «Я дуже вдячний Патріарху за постійну турботу, постійну молитву про Україну, її процвітання, про мир на українській землі, за постійну допомогу, яку Мати-Церква надає Україні». В такому ж дусі висловлювався Варфоломій: «Я хочу відзначити велике задоволення і вдячність президенту України за його візит. Ви знаєте, що Церква Константинополя є материнською Церквою української нації». На думку О. Медведєва, журналіста і позаштатного радника Порошенка, «це спільний месидж Києва та Константинополя Москві, де українську Церкву вважають „дочкою“ московської. Це знак того, що проблеми українського православ'я та подолання розділення Київ вже ніколи не вирішуватиме з Москвою. Це питання наших стосунків із Вселенським Патріархом». (А. Ф., Інтерфакс-Україна, Фейсбук)

ПАМ'ЯТНИК ОМЕЛЯНУ КОВЧУ

У Любліні (Польща) зведуть пам'ятник Блаженнішому Омеляну Ковчу, греко-католицькому священикові, який під час II світової війни врятував тисячі людей від знищення. Ініціатива належить БФ «Гуманітарні ініціативи». Під час німецької окупації Західної України отець Омелян Ковч, намагаючись допомогти євреям, хрестив їх і видавав їм метрики про хрещення. Звернувся з листом до Гітлера, в якому засуджував масові вбивства євреїв і вимагав дозволу відвідувати їх у гетто. За ці дії навесні 1943 року був заарештований гестапо і ув'язнений в концтаборі «Майданек», де таємно продовжував свою священичу діяльність. 25 березня 1944 р. був газований та спалений у крематорії концтабору смерті «Майданек», що поблизу Любліна. Пам'ятник Блаженнішому Омеляну Ковчу є у Перемишлянах на Львівщині. У 1999 році Єврейська Рада України присвоїла о. Омеляну Ковчу звання Праведник України. Папа Римський Іван Павло II проголосив його Блаженним Священномучеником, УГКЦ – покровителем священиків. (БФ «Гуманітарні ініціативи»)

ЄС: П'ЯТЬ ПРИНЦИПІВ ДЛЯ РОСІЇ

ЄС встановив п'ять ключових принципів побудови відносин з Росією. 1. Умовою для зміни ставлення ЄС до Росії є повне виконання мінських угод, крім того, Брюссель ніколи не визнає анексію Криму. 2. Євросоюз посилюватиме зв'язки з країнами Східного Партнерства (Азербайджан, Білорусь, Вірменія, Грузія, Молдова, Україна, тобто з державами, які Кремль вважає своєю зоною впливу). 3. Підвищення енергетичної та стратегічної стійкості ЄС. 4. Потреба вибіркової взаємодії з РФ у таких сферах як Сирія, Близький Схід, тероризм, кліматичні зміни. 5. Підтримка громадянського суспільства в Росії, поглиблення контактів між людьми з РФ та ЄС, зокрема молоді. (А. Ф., DW)

Важкі питання віри

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ПІСЛЯ СПОВІДІ Я НЕ ВІДЧУВАЮ ПОЛЕГШЕННЯ?

Запитання: Зазвичай після сповіді я відчуваю звільнення і полегшення. Але останнім часом я не відчувала цього звільнення і тому сумніваюся, чи дійсна моя сповідь, хоча не можу зрозуміти, де я помилилася і як зробити мій жаль за гріхи щирим.

Відповідь: Жаль за гріхи, скорбота про скоєне не припускає обов'язкових переживань на рівні почуттів. Покаяння відноситься до сфери духовного, а не чуттєвого, хоча емоції і моральна совість, безумовно, взаємопов'язані. Для того, щоб жаль за гріхи був щирим, а сповідь дійсною, досить усвідомлювати, що ми образили Бога, і шкодувати про це, а також мати намір більше так не чинити. Саме це і становить жаль за гріхи.

Покаяння в гріхах це, по-перше, припинення самого гріха, по-друге, намір змінитися і почати нове життя, по-третє, глибокий жаль про скоєне і осуд здійсненого гріха. Глибокий жаль необов'язково передбачає глибину емоцій, які ніяк не впливають на важність сповіді. Емоції можуть

не супроводжувати жаль за гріхи тому, що саме гріховний стан означає літєплість душі, що не зникає автоматично після сповіді. Крім того, це може бути психологічна втома або інші фактори.

Щоб добре підготуватися до Таїнства Сповіді, потрібно, по-перше, постати перед лицем Господа і в молитві випросити у Нього благодать покаяння. Істинне покаяння – це не наш вчинок, а дар Господа. Покаяння не походить з емоцій, а випрошується в молитві

й відноситься не до нашої природи і почуттів, але має надприродний порядок.

Коли ми просимо про благодать покаяння, Господь не відмовляє в ній і часто дарує нам її без зволікання. Можливо, ця благодать не буде супроводжуватися емоціями, – в них зовсім немає необхідності, – але ми обов'язково відчуємо, що в нашій душі щось змінилося, і ця зміна відноситься не до почуттів, а до нашої волі змінити життя.

Радіо Ватикан

„Покаяння в гріхах це, по-перше, припинення самого гріха, по-друге, намір змінитися і почати нове життя, по-третє, глибокий жаль про скоєне і осуд здійсненого гріха“

З Катехизму УГКЦ

Коли Адам і Єва порушили заповідь, то розірвали свій зв'язок з Богом. Їхній вибір став причиною смерті, а «дерево пізнання добра і зла» – її знаряддям. Таким знаряддям смерті був і хрест, приготований на Голготі для Божого Сина Ісуса Христа. Він, однак, приймаючи смерть на хресті, перетворює знаряддя смерті – хрест – на «дерево життя»:

«Хрест, будучи напоений кров'ю і водою із нетлінного Христового ребра, розцвів життям для нас» і став «хрестом животворящим». (139)

МІСІЯ ПОСТІЙНОГО СИНОДУ У ВАТИКАНІ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

«Ми підтверджуємо те, чого не зміг зламати тоталітарний режим, – сопричастя з Римом та Вселенською Церквою», – сказав Святослав.

Він та члени Постійного Синоду провели зустрічі та розмови з представниками Апостольської Столиці і підготували публічне звернення, в якому доносять до уваги світової громадськості інформацію про агресію та гібридну війну проти України та розповідають про страждання мільйонів невинних людей. Церква засуджує звірства, викрадення, ув'язнення і тортури супроти поодиноких осіб та груп на Донбасі і в Криму, особливо супроти кримських татар – мусульман, а також зневажання свободи віросповідання та гідності мільйонів осіб.

Українська Греко-Католицька Церква невинно молиться та підтримує мир, і сьогодні її

керівництво звернулося до Святішого Отця і світу: допомогти припинити війну і полегшити гуманітарну кризу, спричинену російською агресією. Неоголошена війна, що триває, хоча зараз і є поза увагою світу, безпосередньо вплинула на життя п'яти мільйонів осіб. Вона спричинила близько 10 тисяч

смертей, десятки тисяч поранень та залишила без домовок більше двох мільйонів людей.

Підступні методи гібридної війни завдали посттравматичного шоку сотням тисяч осіб і величезних соціально-економічних збитків. Велика частина промислових потужностей на сході України зруйнована, українська валюта втратила дві третини своєї вартості за два роки, що призводить до зубожіння всього 45-мільйонного населення.

Українців безперестанку палять за допомогою добре продуманої та фінансованої пропаганди.

XX століття було часом невимовних страждань для України. Дві світові війни, геноциди, організований режимом голод, етнічні чистки забрали життя 15 мільйонів людей. УГКЦ – Церква, що історично була солідарна з народом і його стражданнями – була жорстоко придушена Сталіном. Советська вла-

да намагалася від'єднати її від католицького сопричастя та від Єпископа Риму. Сталінський режим поставив Церкву поза законом через неканонічний, насильницький та маніпулятивний львівський псевдособор, що відбувся в березні 1946 року, спричиняючи те, що вона стала найбільшою забороненою Церквою в світі. Советська влада заарештувала всіх єпископів, сотні священників та десятки тисяч вірних і передала власність УГКЦ РПЦ або ж конфіскувала для використання у світських цілях. Проте Церква дивом воскресла та є активною і динамічною в Україні та на чотирьох континентах, з молодими священниками та відданими мирянами, яких надихає приклад мучеників XX століття.

«УГКЦ готова забезпечити відповідальне, прозоре та екуменічне адміністрування міжнародної допомоги, служачи українському суспільству без огляду на національність, мову чи релігійну приналежність. Ми готові співпрацювати з іншими урядовими та неурядовими організаціями. Досить страждань. Їм можна запобігти. Їх можна зцілити. Зробімо Рік Милосердя реальністю для українців», – сказав Святослав.

(з інтернет-сторінки УГКЦ)

Після зустрічі патріарх Святослав подарував Папі копію ікони «Милосердя Двері», яка є символом проголошеного в грудні Року Божого Милосердя. Це стародавня ікона, яка належить Греко-Католицькій Церкві, зберігається у соборі Преображення в Ярославі (Закерзоння, Польща)

ХГ

ЙОГО БЛАЖЕНСТВУ СВЯТОСЛАВОВІ ШЕВЧУКУ ВЕРХОВНОМУ АРХИЄПІСКОПОВІ КИЄВО-ГАЛИЦЬКОМУ

Яка дорога, о Боже, твоя ласка: людські сини під захист крил твоїх прибігають! (Пс 36[35], 8).

(...) Українська Греко-Католицька Церква в ці дні спогадує сумні події березня 1946 року. Сімдесят років тому ідеологічний та політичний контекст, як також ідеї, ворожі самому ж таки існуванню вашої Церкви, призвели до організації псевдособору у Львові, спричинившись до десятиліть страждань пастирів та вірних.

Спогадуючи про ці події, з глибокою вдячністю схилимо голову перед тими, які ціною випробувань, а навіть і мучеництва, протягом цього періоду засвідчили віру,

живучи нею з посвятою своїй Церкві та непохитною єдністю з Наступником святого Петра. Одночасно, очима, просвітленими тією самою вірою, споглядаємо на Господа Ісуса Христа, покладаючи на Нього, а не на людську справедливість, кожен нашу надію. Саме Він є істинним джерелом нашої віри у теперішнє й майбутнє, адже ми впевнені у тому, що ми покликані звіщати Євангеліє також і серед будь-яких страждань та труднощів.

Та й хто вам заподіє лихо, коли ви стали ревнителями

добра? Бо коли і страждаете за справедливість – ви щасливі! (...) Господа Христа святить у ваших серцях, завжди готові дати відповідь кожному, хто у вас вимагає звіт про вашу надію, однак, із скромністю та пошаною (1 Пт 3,13–15).

Повторюючи ці слова за святим Апостолом Петром, висловлюю свою глибоку вдячність за вашу вірність та заохочую вас ставати невтомними свідками цієї надії, яка просвітлює наше життя та життя всіх братів і сестер навколо нас. Ще раз вислов-

люю свою солідарність з пастирями та вірними, в усьому тому, що вони чинять у цей складний час, позначений випробуваннями війни, аби полегшити страждання населення та шукати шляхи миру для дорогої української землі.

Наша відвага і наша радість – у Господі. Саме Його прошу, через заступництво Пречистої Діви Марії та мучеників вашої Церкви, щоби Боже утешення осяяло обличчя ваших громад в Україні та в інших частинах світу. Одночасно, від щирого серця уділяю Вам, єписко-

пам, монашеству та вірним Української Греко-Католицької Церкви особливе Апостольське благословення, як знак моєї постійної любові й пам'яті про вас.

Франциск, дано у Ватикані, 5 березня 2016

ХГ

ПАПА РОЗУМІЄ УКРАЇНЦІВ

«Папа розуміє і шанує болі українського народу і запевняє, що жодні питання не можна вирішувати ціною навіть одного життя, ні, тим більше, ціною цілої Східної Католицької Церкви.» Про це в інтерв'ю для Радіо Ватикан розповів патріарх Святослав після зустрічі

Постійного Синоду УГКЦ зі Святішим Отцем, що відбулася 5 березня. Блаженніший Святослав розповів про перебіг зустрічі та про свої враження, а також звернувся до українців зі словами заохочення та підбадьорення.

Продовження на 5 стор. ►

ПАПА РОЗУМІЄ УКРАЇНЦІВ

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

Як на мене, це була історична зустріч Постійного Синоду із Святішим Отцем Папою Франциском хоча б тому, що наша Церква за кілька днів буде спогадувати 70-ті роковини львівського псевдособору. Зближаючись до цієї дати ми якраз тому й хотіли провести чергову сесію Постійного Синоду у Римі, мати особисту аудієнцію зі Святішим Отцем щоби ще раз, у видимий спосіб підтвердити і показати повне сопричастя нашої Церкви з наслідником апостола Петра; показати живим те сопричастя, яке хотіли зірвати або зшити ті, які організували цей львівський псевдособор.

Історичність цієї зустрічі, можливо, полягає й в тому, що це була така перша зустріч між Папою і Главою Церкви, нашим єпископатом після відомої гаванської декларації і зустрічі між патріархом Кирилом і папою Францис-

ком. Отож, оригінальний задум чи наше бажання було згадувати жертв львівського псевдособору, але Господь Бог уклав новий контекст і надав нове значення тій зустрічі. (...)

Папа з батьківською теплою дав нам зрозуміти, що УГКЦ є для нього улюбленою донькою, про яку він особливо дбає. Коли я намагався пояснити йому неоднозначність прийняття гаванської декларації в Україні, він сказав дослівно: «На мою думку, не можна досягати будь-якої мети, будь-якої цілі, коштом хоча б одного людського життя, особливо коштом помісної, східної католицької Церкви». Ясно й зрозуміло, що Святіший Отець справді відчуває, співпереживає разом з українським народом, і розуміє, що сопричастя нашої Церкви з наслідником апостола Петра є духовним спадком не тільки українського народу, але цілої вселенської Церкви.

Говорячи про драматичну ситуацію війни в Україні я підкреслив, наскільки важливим є сьогодні моральний авторитет Папи Римського для України. І мова йде не лише про греко-католиків, чи католиків латинського обряду, але для усіх конфесій в Україні, а, можливо навіть для тих, хто не відчуває себе членом якоїсь Церкви. Та чутливість народу, який перебуває у стані війни, який страждає від несправедливої агресії, коли цей народ до кінця не розуміє, або не чує чіткого голосу Святішого Отця, тоді цей народ відчуває себе розгубленим, занепокоєним і відкинутим. Я намагався пояснити це Святішому Отцю.

Разом з тим я, як і наші владики, намагалися пояснити Папі масштаби гуманітарної катастрофи, яку сьогодні переживає Україна. Ми сказали, що це найбільша гуманітарна катастрофа у Європі після закінчення II світової війни. Ми порівняли економіку України і Німеччини, вказали, скільки внутрішніх переселенців має Україна, і скільки біжен-

ців прийняла Німеччина, як на це реагує одна і друга сторона. Ми намагалися пояснити Святішому Отцеві, що справді українці сьогодні потребують міжнародної гуманітарної дії Вселенської Церкви, міжнародної спільноти на заклик Святішого Отця. Папа сказав, що готовий діяти. Він нам розповів, що вже отримав не просто звіт папського нунція, який відвідав Донбас, якраз цю зону, де відбуваються бойові дії, він бачив навіть відеоматеріали, які під час поїздки нунція знімала наша телегрупа «Живого Телебачення». Тож Святіший Отець розуміє що переживає сьогодні Україна і заявив про свою готовність діяти.

Я не просто поділяю і розумію почуття тих людей (знеохочених через зміст гаванської декларації), бо в мене були такі самі почуття. Я до кінця теж не міг зрозуміти, зокрема, коли читав ці не до кінця чіткі, ясні формулювання цієї декларації. У світлі сьогоднішньої зустрічі ми зрозуміли, що Святіший Отець не просто розуміє і

шанує біль українського народу, але він уважає Українську Греко-Католицьку Церкву улюбленою донею Вселенської Церкви – її невід'ємної складової. Думаю, ми не маємо причини тривожитися. Сам вислів Папи, що не можна досягати якоїсь мети коштом цілої східної, католицької Церкви свого права, це те твердження, яке дає нам багато предмету для роздумів, а також запевняє нас у близькості Святішого Отця і його увазі до нас.

В розмові з нами він дав нам зрозуміти, що для нього особисто ця зустріч (в Гавані) була важлива, сказав, що вона справді була потрібна, хоча текст підписаної декларації – не Євангеліє, цей текст є відкритим для дискусії, для критики, очевидно, що тут українці, і Греко-Католицька Церква зокрема, не просто мають право мати свою думку, мають також право не цілком погоджуватися з певними твердженнями.

Для «ХГ» підготував Андрій Фецин на основі запису Радіо Ватикан

ХГ

ЯК І ЧОМУ КОМУНІСТИЧНА ВЛАДА ЛІКВІДОВУВАЛА УГКЦ?

8–10 березня виповнилися 70-ті роковини з дня проведення т.зв. псевдособору 1946 року, на якому комуністична влада ліквідувала Українську Греко-Католицьку Церкву. До цієї сумнозвісної події в Києві відкрили виставку п.н. «До світла воскресіння крізь терни катакомб». Перед її відкриттям Блаженніший Любомир, архієпископ-ємерит, Олег Турій, історик, проректор УКУ, та Володимир В'ятрович, голова Українського Інституту Національної Пам'яті, говорили, чому УГКЦ була непринятною для комуністів, чому ми повинні про це пам'ятати і які робити висновки.

УГКЦ НЕ ПАСУВАЛА ДО РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ

Олег Турій, проректор УКУ

Під час II світової війни Сталін, побачивши неможливість лише на основі комуністичної ідеології мобілізувати народ на протидію нацистській агресії, вирішив використати Російську Православну Церкву, яка була обезкровлена сталінськими репресіями у 1920–30-их роках, для ідеологічної підтримки тієї влади і для того, щоб її руками нищити інші Церкви, творячи своєрідний релігійний інтернаціонал. Ідея була перетворити Москву в своєрідний «християнський центр», маніпульований і контрольований комуністичною владою.

Драматизм історії ліквідації УГКЦ якраз і полягав у тому, що ця Церква не пасувала до радянської системи, тому що вона була українською. Тобто вона була зв'язана впродовж тисячоліття з українським народом, спричинилася до розвитку його національної самосвідомості, розбудовувала, говорячи сучасною лексикою, альтернативне громадянське суспільство в умовах

С-на: Роман Малко

іноземного панування чи то австро-угорського, чи то польського. Ця Церква була католицька, а це означало, що вона мала «родичів» за кордоном. Для радянської системи наявність родичів за кордоном уже була плямою, яка перебивала кар'єру для особи. Уявіть собі, з якою ненавистю ставився режим до Церкви, яка мала мільйони родичів за кордоном і яка була зв'язана сопричасною єдністю з усім католицьким світом.

Але третя причина, як на мене, полягала в тому, що Українська Греко-Католицька Церква не була частиною якогось державного чи політичного механізму. Вона була Церквою свого народу, яка виходила зі свого народу, жила з цим народом і поділяла всі його лихоліття.

Система, яка полягала в тотальному контролі і виключала можливість самостійної думки, альтернативної позиції, не могла таку Церкву терпіти. Тому з цих причин сталінський режим прирік УГКЦ на ліквідацію, використавши для цього іншу Церкву і оформивши цю ліквідацію під виглядом т.зв. «возз'єднання».

ЛІКВІДАЦІЯ УГКЦ – КЛАСИЧНИЙ ПРИКЛАД ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Володимир В'ятрович, УІНП

Всесвітньвідомий юрист Рафаель Лемкін у своїй статті «Совецький геноцид в Україні» говорить про те, що політика радянської влади супроти України була яскравим прикладом геноциду. І елементами геноциду проти українського народу він між іншим якраз називає знищення інтелектуальної еліти, знищення голодом 1932–33 років селян як головної маси носіїв української ідентичності. І, очевидно, що невід'ємним елементом геноциду супроти українців було якраз і знищення української національної Церкви. Це знищення почалося у т.зв. Великій Україні, Наддніпрянщині, у 1920–30 роки, коли фактич-

С-на: Роман Малко

но було знищено Українську Православну Церкву, але згодом методологія винищення всього українського, яка була апробована у 1920–30 роках на території УРСР, була експортована і на територію Західної України після 1939 року.

Буквально з перших тижнів панування радянської влади на території Західної України у вересні 1939 року розпочинається розгортання масштабної репресивної політики, спрямованої у першу чергу проти УГКЦ. Тоді знищувалося політичне життя, громадське життя і тоді знищувалася Греко-Католицька Церква власне як національна Церква. Сам факт і діяльність цієї Церкви були тим, що стояло на заваді побудови на цій території комуністичного тоталітарного суспільства.

Продовження на 6 стор. ►

До політики знищення УГКЦ радянська влада повернулася одразу після повернення в Західну Україну в 1944 році. До певної міри це стримувалося по статтю Митрополита Андрея Шептицького, супроти якого навіть радянська влада не була готова на відверті репресії, розуміючи його надзвичайно великий авторитет. Процес знищення УГКЦ пришвидшився після смерті Митрополита восени 1944 року. Апофеозом цих подій став псевдособор 1946 року.

Це подія, про яку ми повинні пам'ятати і не просто згадувати, як про сумну сторінку нашої історії. Ми повинні її вивчати, аби розуміти механізми дії тоталітарної радянської системи, які використовуються досі. Цей псевдособор і те, як він готувався, модно сьогодні називати гібридною війною. Це класичний приклад того, як застосовуються репресії, примуси, інформаційні провокації. Заради розуміння, як здійснювалися репресії, ми повинні максимально відкривати правду про репресії, що чинилися проти Греко-Католицької Церкви, бо такі ж методи застосовують і сьогодні.

Чи не найбільше інформації міститься про це якраз у колишніх архівах КДБ. У тих архівах, які зберігають матеріали саме тих органів, які були головним репресивним органом ліквідації Церкви. В архіві СБУ є сотні справ, які стосуються репресованих священників УГКЦ, починаючи з 1940-их років, закінчуючи 80-ми роками. Насправді існування Греко-Католицької Церкви не припинилося у 1946 році і навіть у 1949. Церква як і весь національно-визвольний рух продовжувала своє існування у підпільному форматі, продовжувала свою боротьбу аж до своєї перемоги в кінці 1980-их років.

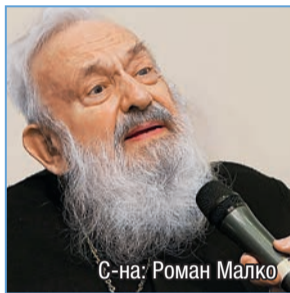
НАМ ШЕ НАЛЕЖИТЬ ЗБАГНУТИ, ЩО ВІДБУЛОСЯ З НАШОЮ ЦЕРКВОЮ

Блаженніший Любомир

Нам, дітям Української Греко-Католицької Церкви, треба пам'ятати, що переслідування, терпіння за віру Христову завжди має особливий духовний аспект, духовну вартість. Церква в дуже дивний спосіб, згідно з Божим провидінням, росте і розвивається, власне через терпіння.

Мені здається, ми ще недостатньо осмислили духовну цінність того, що сталося 70 років тому і тих десятиліть після. Ми повинні ще далеко більше застановитися, аби зрозуміти духовний аспект того, що відбулося з нашою Церквою. Щиро надіюся, що 70-річчя – це свого роду такий момент, в якому ми наберемо нової охоти думати, застановлятися, зглиблювати духовні користі, які нам прийшли.

Процес ліквідації нашої Церкви відбувався впродовж ХХ століття в різних її частинах і не закінчився псевдособором у 1946 році, а останній акт відбувся

С-на: Роман Малко

на Закарпатті 1949 року... Усе це було спрямовано на знищення з лиця землі нашої Церкви. Ці факти дають нам нагоду рости. Ця дата дасть нам краще зрозуміти, як оте переслідування, мучеництво нашої Церкви, насильне її заперечення, властиво спричинилося до того, що ми сьогодні є. І що маємо оправдану надію далі рости. Тут не розходиться про чисто земське, світське побільшення Церкви чи щодо впливів. Ні. Це розходиться про духовну силу Церкви.

Мене сьогодні дуже часто запитують, якою повинна бути Церква? Дам відповідь, яка не є моєю, а є відповіддю тисячоліть. Церква є духовна установа. Безумовно, вона існує в дуже конкретних історичних, політичних, економічних обставинах, але її сила, її цінність для людства є у її духовних надбаннях. 70 років тому дехто думав, що це кінець нашої Церкви. Але мені здається завдяки тому, що сталося тоді, ми ожили, скріпилися. І при Божій допомозі зможемо краще служити нашому народові.

Оксана Климончук для Департаменту Інформації УГКЦ

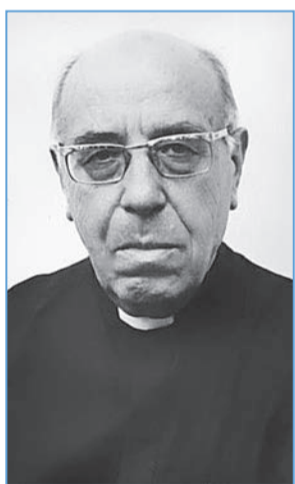

XI

СПОМИН ВЛАДИКИ КУРЧАБИ

Вони їхали групою, такий був уповноважений по культам, кагебіст, один або двоє, і Костельник, їхали на соборчики, тобто в кожний деканат. Декан мав скликати всіх і там Костельник викладав ті потреби; заявляв, що от ми є в більшості, ми навіть, як це зробимо, то врятуємо Церкву нашу і це не буде жадний злочин, жадне відступство, бо від Бога не кажуть нам відлучатися, тільки заступника Ісуса Христа, тільки Папу не згадувати, відкинути, але ви собі в серцях тримайте, що хочете.

Звичайно, на перший той візит священники відказувалися, не хотіли, але опісля, коли Костельник видів, що священники не хочуть годитися, тоді викликали кагебіста. Він також своє слово мав. Розуміється, дуже не грозив, тоді ще хотіли якось так толерантно, цивілізовано поступати. Але після його промови, тоді Костельник

над усіма ієрархами Греко-Католицької Церкви з митрополитом Йосифом Сліпим на чолі – і засудження їх таємним судом у Києві в березні 1946 р. на довічний ув'язнення або заслання до таборів примусової праці. Вашій увазі свідчення про атмосферу підготовки до псевдособору у викладі владика Филімона Курчаби.

8–10 березня 1946 року відбувся т.зв. львівський псевдособор. Метою була ліквідація Української Греко-Католицької Церкви. В склад ініціативної групи входило трьох священників: Гавриїл Костельник, Михайло Мельник, Антоній (Пельвецький), вони представляли три єпархії Галицької Митрополії: Львівської, Перемиської і Станіславівської. Оскільки жодного єпископа УГКЦ на цьому соборі не було, згідно з канонічним правом, львівський псевдособор був фактично лише неканонічним зібранням. Саме тому як УГКЦ, так і вся католицька Церква, вважають це зібрання псевдособором. Постанови ініціативної групи і скликанню «собору» передували масовий фізичний і моральний терор органів НКВС

другий раз зачинав говорити: «От бачите, він то вам сказав, але якщо ви не хочете, то всі тоді підете так, як ваші владика, а ви то зробить для форми, то в совість вас не зобов'язує», – і такими підступними, лестними словами наговорював, так що дуже багато йшли на те і так робили.

А особисто я знаю одного старенького, там, де я був колись на парохії – в Хлівчанах. Як я його потім стрінув, то він навіть хвалився тим. «Ото – каже – як от скоро зміниться, то ще мені з Ватикану дадуть медаль, бо я парохію рятував, я був такий, як є, мені нічого не змінилося, а якби я був не написав, мене забрали, то що б тоді з людьми було. Люди б не мали ні церкви, ні упінення, ні жадного побожного життя, були би далеко гіршими». Отже ж такими мотивами, бачите, якось себе оправдували ті, що тоді підписували.

Свідчення та світлина з архіву Інституту Історії Церкви

XI

ЗІ СЛОВОМ БОЖИМ ПО ЗАКАРПАТТЮ

З 20 вересня по 20 грудня 2015 р. на Закарпатті в дванадцяти парафіях проведено місії з мощами та іконою св. папи Івана Павла II. Вони відбулись у таких місцевостях: Рахів, Великий Бичків, Тересва, Міжгір'я, Воловець, Свалява, Мукачево, Ужгород, Білки, Хуст, Виноградів та Іршава. Місії проводили монахи чину св. Василія Великого: о. Корнелій Яремак, о. Теодозій Янків, о. Микола Козелківський і бр. Яків Уніч – усі з Провінції Найсвятішого Спасителя в Україні.

ПРОГРАМА МІСІЙ

Програма місій в кожній місцевості займала вісім днів. На св. Літургіях до обіду були виголошені місійні науки (введення у місію, її роль і значення), а під вечір прибували мощі та ікона св. папи Івана Павла II і був відслужений

молебень до Богородиці та виголошена місійна наука. Клич св. Папи «Відкрийте двері для Ісуса Христа», був кличем проведених місій. Для того було прийнято єдину тему місій: Пресвята Тайна Євхаристії.

Продовження на 7 стор. ►

ЗІ СЛОВОМ БОЖИМ ПО ЗАКАРПАТТЮ

▼ Продовження. Початок на 6 стор.

Звісно, цю тему ми намагалися пов'язувати дуже тісно з життям людини, пристосовуючи її до найбільш пекучих проблем сьогодення: Євхаристія і життя (гідність Людини), Євхаристія і визволення (свобода людської особи), Євхаристія і сім'я (подружжя любов), Євхаристія і виховання (час для Бога), Євхаристія і Церква (яка Христова Церква), Євхаристія і життя суспільне (Церква і держава). Для кожної з тем був призначений один день тижня, у якому служились завжди три Служби Божі, під час яких була виголошена місійна наука на дану тему. В неділю, на закінчення св. Місії, на місійній науці завжди було зроблено узагальнення сказаного під час тижня і виведення висновків на подальше користування з плодів проведеної місії. Наголошено кожного дня місії правило: кожний християнин на кожній Службі Божій має приступити до св. Причастя.

Починаючи від середи і кінчаючи в суботу, відбувались зустрічі з дітьми та молоддю. Діти та молодь також були присутні на Службах Божих і приступали до св. Тайн. В програмі місій було передбачено час для хворих, з окремими молитвами і благословеннями мощами, відвідини хворих в хатах, передбачено час для зустрічі з іншими групами: матері молитви, апостольство молитви, вчителі, лікарі. Часто також під час місії був час на приватні співбесіди.

ПРОВЕДЕННЯ МІСІЇ

Однією з особливих прикмет цих місій було те, що вони проходили під покровительством св. папи Івана Павла II. Його духовна присутність була через Ікону, написану художником Р. Василюком і освячену на гробі Папи, та реліквії, отримані від архієпископа Мечислава Мокшицького. Цей маленький і переносний санктарій паломничав по всіх місцевостях, де були заплановані місії. На визначений термін

кож у цій науці роз'яснювано, чому св. папа Іван Павло II став покровителем цих місій.

Тайни. Саме ці численні сповіді були найкращим доказом того, що місія була потрібна

участь в літургійному житті, є щира і автентична. Це стосується вірних як похилого віку, так і молодих. Зауважилось, яку велику працю виконали єпископи і священники під час підпілля Церкви, щоб зберегти віру і любов до своєї Церкви. Їхня велетенська праця, особистий приклад, ще сьогодні для багатьох є стимулом бути християнином. Так само дуже добре показалося, яку неабияку роль у християнському вихованні дітей і прив'язанні до Церкви виконували батьки під час нищення Церкви. Ці родини були саме тими домашніми Церквами на той час. Тепер їхні діти і онуки продовжують нести віру предків. В кожній місцевості, де проходили місії, ми побачили добрий і сильний греко-католицький кістяк громади, на якому можна розбудувати живу парафію.

Також під час місій показалася наглядна добра організація структури Єпархії. Творення нових парафій, велике число нових храмів і каплиць, збудовані або відновлені фари, висвячення чимало нових священників – це доказ того, як вміло, задумано і планово є ведена загальна єпархіальна праця під супроводом владики-ординарія Мілана. Його рука та задум всюди відчутний – чи в житті священників (дисципліні), чи в архітектурі храмів, чи в організації парафії, чи, врешті, в літургійному житті вірних.

Впродовж проведених місій ми зустріли в цих парафіях літургійну прекрасну місцеву традицію і звичаї. Це проявляється у надзвичайно своєрідному мелодійному співі (напівах) під час Богослужіння, у виконанні літургійних практик та у влаштуванні храмів. Усе це творить інтересний і багатющий колорит Церкви, яка проривається крізь темряву обставин і добре розростається на Божу славу і спасіння закарпатського люду.

Будь благословенна закарпатська земле і ти, народе, що проживаєш на цій землі, будь благословенний силою Всевишнього!

Для «ХГ» о. Теодозій Янків

проведення місії в неділю (початок місії), прибував до парафії один з місіонерів, щоб під час Служб Божих, які звичайно служились до обіду, виголосити вступні місійні науки, пояснюючи потребу місії, її значимість в житті парафії, а також заохотити взяти участь у місії. Відтак, при кінці дня, прибували три інші місіонери з санктарієм папи Івана Павла II. Перед храмом відбувалась зустріч, брали участь місцеві священники, церковна прислуга з хоругвами і вірні парафії та околиць. Ця зустріч була попереджувана биттям дзвонів, які сповіщали про початок небувалої події в парафії і скликали людей прийти до храму. Перед храмом, а подекуди вже у самому храмі (це визначали погодні умови), місцевий парох мав вітальне слово. Після привітання служився молебень до Пресвятої Богородиці, під час якого один з місіонерів виголошував місійну науку. У цій науці йшлося про необхідність звернути увагу на особистість великого Святого наших часів, його харизму, його духовну спадщину, його силу Духа, якими він перемінював обличчя світу. Особливий наголос покладался на його клич: «Відкрийте двері для Ісуса Христа». Цей клич був впродовж місій також закликком для учасників відкрити двері своєї душі для Христа. Та-

Його любов до українського народу, до цієї землі, від початку його понтифікату були у різний спосіб ним виявлені, а під час його паломництва до України у 2001 році особливо передані могутнім словом і ділом (хоч би проголошення блаженними багатьох мучеників).

Закінчення місії проходило також завжди в неділю, на одній або двох св. Літургіях. Тоді під час Літургії була виголошена кінцева місійна наука, перед Символом віри проведена віднова хресних обітів, а потім і загальне урочисте, із свічами в руках, св. Причастя. На закінчення місіонер передавав апостольське благословення з повним відпустом і благословив місійні пам'ятки, які придбали учасники місій впродовж тижня (місійний хрестик, свічку, олійку, образочки, книжечки). Словами подяки пароха і словами подяки місіонера закінчувалась св. Місія.

ПЛОДИ МІСІЇ

Плоди проведених місій найперше було видно у сповідальниці, коли прибували пенітенти, які ніколи не сповідались, або сповідались дуже давно. Їм приготувались до сповіді допомагала книжечка «Як сповідатись», виготовлена місіонерами для цієї мети. Також місійні науки були дуже часто поштовхом приступити до св.

і що, організована у такий спосіб, стала заохотою зробити крок до Бога. Таких людей було багато в кожній парафії. Серед них були і такі, що роками жили без св. Тайни Подружжя. Тоді, відбувши сповідь і не маючи жодних благословення на подружнє християнське життя. Треба тут відзначити й те, що в кожній місцевості до Сповіді і св. Причастя приступало також чимало віруючих православного віросповідання. Число причасників з кожним днем зростало в кожній парафії. На місію прибували також вірні з інших місцевостей. Якщо на початок місії в неділю могло приступити до св. Причастя кілька десят осіб (від 30 до 150), то на закінчення місії в наступну неділю приймало Причастя від 300 до 1600 осіб.

Беручи до уваги те, що чи не в кожній місцевості громади вірних греко-католиків перебувають у меншості відносно числа населення і віросповідань, то плоди місії показалися добрими. Для місцевих священників ці картини – кількість учасників і причасників св. Місії – були приємним здивуванням і причиною щирого вдовolenня.

ІНШІ ВРАЖЕННЯ

Місії відкрили нам гарну картину діючої і живої греко-католицької Церкви. Побожність народу, який бере

ХГ

МНОГИХ ЛІТ ЕММИ АНДІЄВСЬКІЙ!

19 березня 1931 року в Донецьку (тоді Сталіно) народилася Емма Андієвська. Нині вона відома як українська письменниця, поетка та малярка, що працює у стилі сюрреалізму та герметизму, яка створила власний світ поетичних та художніх образів у суто індивідуальній манері. Філософські, духовні та містичні теми є головними у творчості Андієвської. Авторка належить до важливих представників модернізму в українській літературі другої половини ХХ ст. Пані Андієвська є авторкою 29-ти поетичних збірок, 5-ти книжок короткої прози, 3-ох романів та понад 9-ти тисяч картин. Більшу частину свого життя

Андієвська провела поза Україною, проживаючи в Мюнхені та Нью-Йорку. Увазі Читачів розмова з Соленізанткою, записана 2013 року.

► Чому, переїхавши у 1943 році до Берліна, ви відмовились навчатись у гімназії для дівчаток...

Емма Андієвська: Бо ж вони були дурні, наче гуски! У гімназії дівчаток навчали вишивати, причісуватись та мило усміхатись. Це не вписувалось у моє поняття освіти. Поставила питання рубка – навчатимусь тільки з хлопчиками.

Продовження на 8 стор. ►

МНОГИХ ЛІТ ЕММИ АНДІЄВСЬКІЙ!

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

► У чоловічій гімназії було простіше?

Е. Андієвська: Спочатку хлопці кепкували і підколювали мене. Але я була дуже серйозною дівчинкою з багатою кращою пам'яттю, реакцією та успішністю. Мене цікавили філософія, історія, мистецтво, про якісь залишані й мови не могло бути. Тим паче еміграція, хоч і врятувала від смерті, але полегшення не принесла. За кордоном моєї сім'ї довелося виживати...

► Виходить, усе, про що мріяла советська людина – міф?

Е. Андієвська: Європа ніколи так благодатно не жила, як тепер. На Заході мене чекали суворі закони: або, зціпивши зуби, дерешся наверх, або вмираєш з голоду. З одного боку, усе дозволено, а з іншого – тут були люди, що за шматок хліба готові перекрити тобі кисень. Я зазнала років тяжкої праці. Закордон навчив мене дисципліни та працелюбності.

► Мабуть, Заходу завдячує й художньою освітою?

Е. Андієвська: Не ходила до художньої школи. Закінчувалась II світова війна – не було ні шкіл, ані можливості. Крім того, я помирала від недуг. Три роки пролежала в гіпсовому ліжку хвора на туберкульоз хребта, після цього вісім років ходила в корсеті. У гімназії мене рятувала досконала пам'ять: приносили конспекти за місяць, я перечитувала їх і наступного дня складала екзамени. Стосовно відсутності художньої освіти ніскільки не шкодує – мій політ фантазії не запрограмований теоріями. Наповнювала свою голову тим, чим вважала за потрібне. У дев'ять років прочитала усю світову літературу у російському пе-

рекладі. У чотирнадцять вже могла читати іноземну літературу мовою оригіналу.

► Якщо не навчались модернових напрямів мистецтва, то звідки взяли ваші неймовірні образи у картинах?

Е. Андієвська: Я – візіонер, у голові маю до десяти зображень майбутніх полотен. Треба тільки взяти пензель до рук і витягти ці образи на волю, інакше протримаються два тижні і зникнуть. Не знаю, що таке брак ідей чи натхнення. А мені 82 роки! Перша книга «Герострати» приснилась мені у 19 років: бачила слова, цілісний текст. Я ледве встигала записувати усе побачене уві сні.

► У ваших літературних творах, а тим паче в художніх, відчувається вплив езотеричних знань...

Е. Андієвська: Змалечку переймаюся езотерикою. Наше буття таке коротке на цій землі – тільки прийшли й скоро відходимо, тому дивно не цікавитися таким кардинальним питанням. Багато нового відкрив мені Кастанеда. Українцям було б корисно більше дізнатися про цього перуанця. Його дванадцять англійських томів повинні бути перекладені українською, адже це важлива віха для самопізнання та розвитку людства. Так звані точні науки не здатні усього пояснити.

► Кажуть, ви не хотіли вийти заміж, мовляв, одружені з мистецтвом...

Е. Андієвська: І це правда. Треба обирати: або ліжко, або мольберт. Знаєте, у дев'ять років я перечитала усього Гі де Мопассана. Думала, невже й мене чекає така доля? Ніколи в житті! Вірю для себе тільки в духовних дітей.

Емма Андієвська, «Христос, розп'ятий»

► Проте заміж усе-таки вийшли. Чим зачарував чоловік?

Е. Андієвська: Іван, наче лицар, чекав десять років, коли я скажу «так». Таку шляхетність треба винагороджувати. Мені імпонувало, що чоловік був на 24 роки старшим за мене. Молоді хлопці виглядали страшенно примітивними. Жінці, яка цікавиться не тільки ліжком, важко в житті. Попри це, 40 років прожила з одним чоловіком. Перед смертю Іван сказав: «Як би було добре, коли б Емма мала свою майстерню». Але спочатку, як тільки побралися, нарікав, мовляв, «скільки можна малювати ті ковбаси». Я його заспокоювала, казала, що все буде гаразд. І про те, що я написала нову книгу чи створила чергову серію полотен, чоловік дізнавався вже на відкритті виставки

чи на літературних вечорах.

► Але ж ваш чоловік Іван Кошелівець теж був знаним письменником...

Е. Андієвська: Я завжди підтримувала чоловіка, деякі твори витягувала з нього – наполягала, що той чи інший сюжет треба записати. Жінка поширює свою життєдайну енергію на все, що її оточує. Зараз вивівся новий, чоловікоподібний тип жінок, але це ілюзія! Для чого нам бути чоловіками? Жінка покликана давати життя, творити і оберегати свої творіння. А це передбачає любов, витривалість і тому подібні речі.

► Ви перелічили внутрішні якості. А яку тоді роль відіграє для вас зовнішність?

Е. Андієвська: Мене власна зовнішність ніколи не хвилювала. Краса – небезпечна сила і велика влада. Красуні іноді так нею захоплюються,

що забувають про духовний та розумовий розвиток. Створюють неприпустимо примітивний образ жінки.

► Але ж елегантно одягаєтесь, робите макіяж...

Е. Андієвська: Це не більш аніж щоденна дисципліна, яку підтримую задля поваги до людей, що мене оточують.

► Пані Еммо, ви періодично приїжджаєте з Мюнхена до України. Чи пригадаєте ваш перший візит після еміграції?

Е. Андієвська: Приїхала у 1992-му відвідати Україну, бо вона нібито стала самостійною. Картина, яку тут побачила, нагадувала анекдот: м'ясник є, м'ясарня є, тільки м'яса нема. Досі сподіваюся, що м'ясо наросте, я вірю в молодь, вірю в неймовірну силу і креативність українців. Рекомендацій не даватиму, бо не належу до тих проповідників, котрі підіймають палець і кажуть, як кому жити. Хочеш когось повчати – стань для нього прикладом.

► Звертаються за порадами?

Е. Андієвська: Звертаються навіть з проханням допомогти матеріально! Це дивно, зважаючи на те, що у мене немає ні статків, ні бодай власного ательє у Мюнхені, де зараз мешкаю. Моя майстерня – це вітальня. Коли приходять гості, то змушені тіснитися поміж картин та мольбертів. У західному світі можете писати та зображати все, що завгодно. Натомість тобою не опікується жодна творча спілка. З літературної чи художньої праці можна прожити тільки, якщо творити спеціально для якоїсь публіки. Але тоді я була б змушена підроблятися під ту публіку, а це для мене неприйнятно. Тому я досі маловідома й малочитана, хоча 40 книжок написала, намалювала 15 тисяч картин.

«Високий Замок», розмова проведена 2013 року

ЦЕРКВА В ЛЮРДІ В СЕРЦЯХ НАШИХ ПАРАФІЯН

Нещодавно в одному з номерів газети «ХГ» з'явилось невеличке оголошення про нашу церкву в Люрді та прохання про пожертву на цей храм. Кожному українському паломнику відома наша церква, тисячі вірних різних українських епархій щорічно відвідують цей храм, де їх радо й гостинно вітають наші отці та сестри. Може саме тому, що цей храм є таким гостинним, затишним і відкритим для потреб паломників, на збірку для потреб нашої церкви в Люрді відгукнулося багато вірних.

Для нашої довголітньої й шановної пані Ольги Захарків, яка неодноразово була в Люрді, ця збірка стала справою серця. За допомогою пані Стефанії Олесевич, членкині ОУЖ, їй вдалося зібрати на потреби храму в Люрді 1500 €. Це щедра пожертва наших вірних, яким не байдуже майбутнє нашої церкви в святому паломницькому місті і заохочення для усіх, які хочуть зберегти цей гарний і єдиний український храм в Люрді. Дякуємо щиро усім жертводавцям!

о. Володимир Війтович, адміністратор катедрального храму Покрова Пресвятої Богородиці та св. Андрія Первозванного в Мюнхені

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібі скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на конто: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5